

Suomen Asehistoriallinen Seura ry
Tampere
 A Member of the Foundation for European
 Societies of Arms Collectors

LAUSUNTO
 17.2.2014

Eduskunta
 Hallintovaliokunta

Viite EU COM(2013) 716 final, Sisäasianministeriö perusmuistio SM2013-00474.
 Hallintovaliokunnan kutsu ja lausuntopyyntö

Asia E 167/2013 vp komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Ampuma-
 aseet ja EU:n sisäinen turvallisuus: kansalaisten suojelu ja laittoman kaupan estäminen.

Suomen Asehistoriallinen Seura ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille. Kyseisellä komission tiedonannolla on suuri merkitys ampuma-asedirektiivin käsittelyyn ja lopputulokseen. Kyseinen direktiivi vaikuttaa hyvin suureen joukkoon rehellisiä aseharrastajia ja elinkeinonharjoittajia.

Keskitymme lausunnossamme lähinnä asekeräilyyn liittyviin seikkoihin, mutta kerromme mielipiteemme myös muista ampuma-aselain kohdista, koska jäsenistömme suuresti harrastaa muutakin aseisiin liittyvää toimintaa kuin keräilyä. Lisäksi olemme olleet pitkän aikaa asiantuntijoina ampuma-aselakiin liittyvissä kysymyksissä kansallisella tasolla. Suomen Asehistoriallinen Seura on myös Suomen edustaja Euroopan Asekeräilijöiden Liitossa, joten osallistumme sitä kautta myös lainsäädäntötyöhön Euroopan tasolla.

Valitamme, että toimihenkilöidemme matkojen takia sähköpostilla tapahtuneen kutsun ja lausuntopyynnön saaminen tapahtui hyvin lyhyellä varoitusajalla.

1. YLEISTÄ

Suomen Asehistoriallinen Seura kannattaa tietenkin aserikollisuuden vastaisia toimia, mutta laillinen aseiden valmistus, myynti, omistaminen ja käyttäminen näiden toimien kohteena ovat väärät eivätkä tue tavoitetta aseturvallisuuden parantamisessa. Toimet tulisi keskittää nimenomaan rikollisiin ja aseiden saamiseksi pois rikollisilta.

Komission lausunnossa huomiomme kiinnittyy yleistyksiin, lukuihin ilman vertailupohjaa ja niistä yhteen vedettyihin väittämiin. Esimerkiksi varastettujen aseiden määrästä on vain arvailuja, samoin salakuljetettujen.

"Asekuolemien" osalta ei ole juurikaan eritelty rikoksia, onnettomuuksia, itsemurhia eikä edes sodanomaisia tapahtumia. Se näyttää myös unohtuneen, että melkoinen osa henkirikoksista tehdään joka tapauksessa jopa ilman ampuma-asetta. Englannissa, jossa käsiaseet kiellettiin, ampuma-aseilla tehtyjen rikosten määrä ei ole vähentynyt.

Laillisesti hallussa pidetyt, varastetut, salakuljetetut aseet yleistetään yhteen ryhmään. Tämän vuoksi luvut eivät avaudu esimerkiksi sen osalta, mikä määrä tapahtumista olisi ollut vältettävissä edes täydellisellä siviiliasekiellolla.

Raportti ei juuri huomioi sitä, että mm. entisen Jugoslavian sodan aseisiin ja metsästysaseiden varkauksiin vaikutetaan täysin eri keinoilla.

Komission tiedonannossa siis liioitellaan uhkakuvaa laillisten aseiden lähteenä laittomille asemarkkinoille. Tosiasiassa laillisia aseita varastetaan hyvin vähän yksityisiltä ihmisiltä. Todellinen lähde ovat suuret laittomien aseiden markkinat esimerkiksi konfliktialueilta tai suuriin armeijoiden varastoihin kohdistuneista murroista.

Suomen ampuma-aselaki on jo nykyisinkin tiukempi kuin direktiivin asettama vähimmäistaso.

Sisäasianministeriön perusmuistiossa SM2013-00474 jätetään kertomatta hyvin paljon yksityiskohtia toimista, joita komission tiedonannossa esitetään aseturvallisuuden parantamiseksi. Monilla näillä toimilla olisi normaalien rehellisten aseiden käyttäjien ja aseelinkeinoharjoittajien kannalta erittäin suuri negatiivinen vaikutus. Niillä ei olisi kuitenkaan tosiasiassa vaikutusta turvallisuuden lisäämisessä tai rikollisten toimien estämisessä.

Haluamme esittää muutamia tällaisia komission tiedonannossa esiintyviä toimenpide-ehdotuksia.

3.1 Mitkä ampuma-aseet ovat kiellettyjä ja mitkä luvanvaraisia

Kohdassa esitetään mahdollista puoliautomaattiasseiden kieltöä siviilikäytössä. Suomessa ja muuallakin käytetään hyvin paljon puoliautomaattisia eli itselataavia aseita sekä metsästys- ja urheiluammunnassa. Myös reserviläiset pitävät yllä maanpuolustuskuntoaan ampumalla puoliautomaattiasseilla, joiden ominaisuudet vastaavat Puolustusvoimien käyttämiä aseita muilta ominaisuuksiltaan. Metsästyskäytössä näiden aseiden lipaskapasiteetti on lisäksi rajattu. Käytännöllisesti katsoen lähes kaikki pistoolit ovat puoliautomaattisia, joten herää epäily, että puoliautomaattiasseiden kieltö on vain naamioitu pistoolikieltö. Tämän tyyppisten aseiden tulee säilyä jatkossakin laillisina. Tässäkin kohdassa tulee huomioida, mitä merkitystä jonkin asetyypin kieltämisellä on perustuslain kannalta. Perustuslaissa on turvattu kansalaisten omaisuuden suoja. Tämän rikkominen vaatisi erityisiä lainsäädännöllisiä toimia ja johtaisi suuriin korvauksiin valtion taholta.

4.1 Laittomien aseiden myynnin ja valmistuksen valvonnan saattaminen ajan tasalle.

Komissio esittää tarkasteltavaksi internetissä tapahtuva kaikkien tai tiettyjen ampuma-aseiden, osien ja ampumatarvikkeiden täydellinen myynti- ja ostokieltö toteutettavissa EU:ssa. Aseiden osat kuluvat ja tarvitsevat huoltoa tai uusimista. Turvallisen aseiden käyttämisen kannalta on oleellista pystyä tilaamaan osia jopa kaukaa, koska paikalliset kauppiat pitävät hyvinkin pieniä varastoja eikä paikallinen henkilökohtainen ostaminen kaupassa ole mahdollista tai järkevää. Tämä koskee myös itse kokonaisia aseita. Laillinen aseiden, osien ja ampumatarvikkeiden ostaminen tulee sallia. Toimia pitää kohdistaa laittomien aseiden, osien ja ampumatarvikkeiden hankkimiseen ja lähettämiseen. Nykyisin kauppiat pystyvät varmistamaan ostoksen laillisuuden pyytämällä ostajalta tarvittavat hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavat luvat. Viranomaisten tulisi keskittyä näiden rekisterien valvontaan.

Harvaan asutussa maassamme jo se, että ltella omavaltaisesti on päättänyt olla kuljettamatta edes leikkiaseita, on selvää syrjäseutujen ihmisten syrjintää. Lisäksi laillisen myyntitoiminnan kieltäminen jonkin tuoteryhmän kohdalla on selvää kilpailun rajoittamista. Laittomien aseiden tai osien myyjät tuskin ilmoittelevat netissä tuotteistaan tai postille paketin sisältöä.

Lisäksi maailman pienentyessä myös keräilijät pystyvät hankkimaan historiallisesti arvokkaita keräilyaseita ulkomailta. Myös tämä mahdollisuus tulee säilyttää, jotta Suomeen saadaan arvokkaita esineitä, joita täällä ei entuudestaan ole.

4.2 Varkauksien ja katoamisen ehkäisy

Komission tiedonannossa esitetään esimerkiksi biometristen tunnistusten käyttöä, jolloin vain aseiden laillinen omistaja voisi niitä käyttää. Tällaista tekniikkaa on kehitetty jo vuosikymmeniä, eikä toimivaa ratkaisua ole tullut, vaan jokainen markkinoille tullut ratkaisu on osoittautunut epävarmaksi.

Lainaaminen on myös hyvin yleistä ampuma-aseiden kohdalla esimerkiksi metsästyksessä ja urheiluammunnassa. Aseen tulee myös toimia hyvin erilaisissa tilanteissa luotettavasti vaikka metsästystilanteissa erilaisissa ympäristöolosuhteissa. On myös erittäin kyseenalaista kuinka käytännössä järjestettäisiin kymmenien miljoonien olemassa olevien aseiden muuttaminen tukemaan biometrisiä tunnistuksia. Tällaiset muutostyöt olisivat myös tuhoisia historiallisten aseiden kohdalla.

2. ASEKERÄILYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

3.1 Mitkä ampuma-aseet ovat kiellettyjä ja mitkä luvanvaraisia

Keräilijöiden osalta ja asehistorian säilyttämisen kannalta on olennaista, että kaikenlaisiin aseisiin on oltava mahdollista saada lupa. Ehdot luvan saamiseksi erilaisiin esimerkiksi sotilasaseisiin, sarjatuliaseisiin tai muihin erityisen vaarallisiin aseisiin voivat olla tiukemmat, mutta niitä on pystyttävä säilyttämään myös yksityiskokoelmissa, koska julkisilla museoilla ei ole mahdollisuutta säilyttää kaikkea asehistoriaa. Laittomiksi täytyy tietenkin säätää luvattomasti hallussa pidetyt ampuma-aseet ja niiden valvontaan kohdistaa enemmän resursseja.

3.2 Merkintöjä koskevan EU:n standardin määrittäminen

Tässä kohdassa komissio ehdottaa merkintöjen lisäämistä kaikkiin siviili- ja sotilasaseisiin, olennaisiin osiin, ampumatarvikkeisiin ja ampumatarvikkeiden pakkauksiin. Merkinnässä olennaista on se, että merkitään ne osat, joilla on merkitystä eikä kaikkia mahdollisia aseiden osia. Mikäli merkintään ei sallittaisi nykyisin voimassa olevia poikkeuksia keräilyesineiden kohdalla, on suuri vaara tuhota historiallisia arvoja. Myös käyttöaseissa joudutaan turvallisuuden takia vaihtamaan osia, jolloin niiden merkintöjä on pystyttävä muuttamaan.

3.3 Aseenkantolupaa koskevien sääntöjen yksinkertaistaminen

Tämä on erittäin kannatettava tehtävä. Suomessa aselupien hankkiminen on tehty erittäin hankalaksi ja kalliiksi. Monissa Euroopan maissa esimerkiksi Saksassa, Belgiassa ja Itävallassa on luotu paljon helpompia menettelyjä, jotka kuitenkin omalta osaltaan lisäävät aseturvallisuutta. Suomessa vaikealla lupamenettelyllä vain lisätään laittomien aseiden määrää. Mitä pikimmin olisi syytä uudistaa aselakimme myös aseiden määrittämisen suhteen vastaamaan EU-direktiivejä. Esimerkiksi kiväärin ja haulikon pituusvaatimus poikkeaa EU-normeista.

4.4 Edistetään ampuma-aseiden ylijäämän lopullista tuhoamista ensisijaisena hävittämistapana

Otsikko voi kuulostaa jalolta, mutta harva armeija tai muu viranomaisen hävittää käyttökelpoista ja tehokasta kalustoaan. Myytävä kalusto on poikkeuksetta vanhentunutta ja käytöstä poistettua. Kriisialueiden ampuma-aseiden hävittämiseen tulee kiinnittää huomiota. Niidenkin osalta tulisi muistaa historialliset ja keräilylliset arvot.

Tällä menettelyllä on erityisen suuri negatiivinen vaikutus asehistoriallisten esineiden säilyttämiselle. Suomen historia alkaa tältä osin oikeastaan vuodesta 1917. Tämän takia meidän asehistoriaamme kuuluvat nimenomaan suhteellisen nykyaikaiset aseet. Näitä ei ole

monissakaan museoissa. Sotamuseomme on perustettu vasta 1930 – luvulla. Puolustusvoimiemme haltuun ja käyttöön on joutunut muun muassa toisen maailmansodan vuoksi erittäin merkittäviä määriä asehistoriallisesti erikoisia aseita. Näiden myynti ja luovuttaminen keräilijöille tulee mahdollistaa jatkossakin. Sama koskee tietysti muitakin Euroopan maita.

5. Päätaavoite 3: Kohdistetaan enemmän painetta rikollismarkkinoihin

Tämän tulisi olla päätaavoite ja siihen tulisi käyttää resursseja eikä tuhjata niitä rehellisiin laillisten aseiden omistajiin ja harrastustoimintaan.

5.2 Rajat ylittävä yhteistyö ampuma-aseiden laittoman hallussapidon ja liikkumisen estämiseksi.

Pidämme tärkeänä, että asepassin avulla tapahtuva metsästys- ja ampumaurheilumatkailu toteutetaan mahdollisimman yksinkertaisena ja muu aseiden rajat ylittävä vienti vaikeutuu. Asepassin käyttö tulisi mahdollistaa myös keräilyaseiden kuljettamisen osalta. Usein olisi tarve siirtää keräilyaseita EU:n sisällä esimerkiksi asenäyttelyihin tai muihin tapahtumiin.

3. YHTEENVETO

Komission tiedonanto sisältää selviä pyrkimyksiä käyttää laitonta asekauppaa pelkkänä tekosyynä säädöskiristyksien aikaansaamiseksi lailliselle aseenomistamiselle EU:n tasolla. Tiedonannossa ehdotetaan ratkaisuja, joiden hyöty on vain näennäinen, tekniikkaa, jota ei vielä ole edes olemassa, käytännön tasolla lähes hyödyttömiä, mutta erittäin hintavia ratkaisuja.

Säädösten laatimiseen tulisi käyttää enemmän harrastajia, joilla on suuri asiantuntemus ampuma-aseista ja niiden käyttämisestä laillisiin tarkoituksiin ja harrastukseen. Pidämme myös tärkeänä, että säilytetään kansallinen toimintavapaus lainsäädännön tekemisessä.

Asekeräilijät tekevät arvokasta työtä ase- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämisessä. Myös muut aseharrastajat ylläpitävät hyvää harrastustoimintaa ja edistävät syrjäytymisen estämistä.

Toivomme, että lausunnostamme on hyötyä, ja että SE otetaan huomioon laadittaessa Suomen kantaa kyseessä olevaan komission raporttiin. Annamme mielellämme myös lisätietoja sekä perusteluja esittämiimme näkökohtiin.

Suomen Asehistoriallinen Seura ry
aselakitoimikunta

Jari Mäkinen

Heikki Pohjolainen

Jussi Peltola

Kalle Seppälä